

Ks. Stanisław Haręzga, *Biblia w Kościele*, WAM Kraków 1998, ss. 139

Ks. dr Stanisław Haręzga jest wykładowcą Pisma Świętego na KUL, w WSD w Przemyśle oraz w Instytucie Teologicznym i WSD w Sandomierzu. Odbił studia biblijne na KUL w Lublinie i w Papieskim Instytucie w Rzymie. Należy do zaangażowanych w dzieło odnowy biblijnej w Kościele. Dotychczas opublikował m.in. *Błogosławieństwa Apokalipsy* (Księgarnia św. Jacka, Katowice 1992). Na uwagę zasługuje zainteresowanie ks. Stanisława Haręzgi medytacjami biblijnymi. Wydał dwie pozycje w tej dziedzinie *Jezus naszym Zbawicielem* (Wyd. Jedność, Kielce 1997) i *Kościół z Ducha Świętego* (Wyd. Jedność, Kielce 1998).

Omawiana publikacja podejmuje problematykę duszpasterstwa biblijnego. W dobie nowej ewangelizacji i odbywających się synodów diecezjalnych, mających ożywić różne formy duszpasterstwa, jest to pozycja bardzo potrzebna. Autor w swojej pracy ukazuje bogactwo i różne możliwości odnowy biblijnej w zakresie duszpasterstwa podstawowego, apostołstwa biblijnego oraz lektury Biblii, tak często zaniedbanej w rodzinach. Mówi także o roli Pisma Świętego w życiu grup kościelnych i o metodach medytacji biblijnej.

We wprowadzeniu Autor przedstawia cel, jaki miał opracowując publikację — pisze: „W obliczu Jubileuszu Roku 2000 Kościół przynaglany jest do rachunku sumienia, jak wywiązał się z zadania szerokiego otwierania przed wiernymi skarbcza Słowa Bożego, a zarazem do bardziej zdecydowanego i skutecznego powrotu do Biblii w ramach nowej ewangelizacji” i dalej: „Książka spełni swój cel, gdy przyczyni się do większego zainteresowania Biblią i lepszego wykorzystywania jej w duszpasterstwie i życiu kościoła”

Praca została przedstawiona w czternastu częściach. W pierwszej części (s. 15–18) mowa jest o biblijnych encyklikach *Providentissimus Deus* Leona XIII (1893 r.) i *Divino afflante Spiritu* Piusa XII (1943 r.). Encykliki nadały kierunek biblijnej odnowie wskazując, że winna ona uwzględniać osiągnięcia egzegezy naukowej, a równocześnie pamiętać o aktualnej duchowej wymowie tekstu biblijnego. Zachęcając do lektury tych encyklik Autor mówi o ich aktualności w obecnej dobie akcentując, że „odnowa biblijna winna zawsze łączyć prace na płaszczyźnie krytyki i na płaszczyźnie interpretacji teologicznej” (s. 18).

W kolejnej części (s. 19–25) przedstawione jest znaczenie dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej *Interpretacja Biblii w Kościele*, który został podpisany 15 kwietnia 1993 r. przez Jana Pawła II. Autor omawia znaczenie tego dzieła dla odnowy biblijnej w Kościele. Czytamy tam, by „utrzymać równowagę między wymogami krytyki z jednej strony, a koniecznością teologiczno-pastoralnej z drugiej” (s. 20). Przedstawione są także uwagi dotyczące metody historyczno-krytycznej, zachęta do wykorzystywania w egzegezie wszystkich aktualnych metod i podejść do tekstu biblijnego, a także przydatność hermeneutyki – zwraca się uwagę na sens pełniejszy w procesie interpretacji tekstu Pisma Świętego.

Dalej przechodzi Autor do przedstawienia drogi Słowa Bożego — od jego zrozumienia do inkulturacji (s. 27–43). Termin „inkulturacja” ma na uwadze wszelkie działania, dzięki którym Słowo Boże może dotrzeć do ludzi różnych ras i różnych kręgów kultury. Jest to istotna część omawianej pracy, poruszająca ważny problem w życiu Kościoła - aktualizacja orędzia biblijnego. Wskazówki tu umieszczone są bardzo przydatne dla tych, którzy odpowiadają za Słowo Boże w Kościele: „W zależności od tego, kto w kościele zajmuje się interpretacją i aktualizacją Biblii, można mówić jakby o różnych poziomach tego procesu: naukowym (egzegeci), teologicznym (teolodzy), duszpasterskim (biskupi i kapłani) i duchowym (wierni). Oczywiście one wszystkie wzajemnie się łączą, uzupełniają i każdy z nich służy pozostałym, przyczyniając się do wspólnego dobra, jakim jest lepsze poznanie Słowa Bożego i życie nim. Wymaga to od wszystkich: egzegetów, teologów, pasterzy i wiernych ścisłej współpracy, by w wierności Kościołowi, poprzez różne sposoby i możliwości aktualizacji, budowali mosty między Pismem Świętym, a ciągle nowymi problemami człowieka. Każdy z nich winien jednak najpierw pozostać świadkiem ciągłej aktualności Słowa Bożego w swoim życiu, by następnie w postawie wiary i miłości ku przemawiającemu Bogu ukazać jego aktualność innym. Wymaga tego trwająca odnowa biblijna, która zgodnie ze wskazaniem Soboru Watykańskiego II zmierza do tego, by Biblia stała się codziennym pokarmem i Bożym źródłem dla wszystkich wiernych” (s. 43).

W kolejnych częściach (s. 46–53) mowa jest o obecności Biblii w duszpasterstwie. Stanowi to przejście w rozważaniach od rozważań teoretycznych, do ukazania praktycznych wskazań, związanych z obecnością Biblii w życiu ludzi Kościoła. Pojawiają się uwagi na temat konieczności biblijnego pogłębienia działalności duszpasterskiej. Czytamy: „Skoro duszpasterstwo polega na czynnym pośrednictwie w zbawianiu człowieka nie może braknąć w nim Biblii. Przez nią bowiem, a nie tylko przez sakramenty dokonuje się zbawienie człowieka. Tak więc duszpasterstwo musi być biblijne pełniąc służebną funkcję wobec zbawczego działania Słowa Bożego” (s. 48). Jeżeli zostało to zaniedbane należy na nowo ubiblijnić duszpasterstwo podstawowe, rozwijać apostołat biblijny, wprowadzać w lekturę Pisma Świętego. Słusznie odpowiedzialnymi za to uczynił Autor kapłanów, pisząc: „Szczególną rolę do spełnienia mają kapłani, którzy poprzez staranne studium i wytrwałą lekturę Pisma Świętego mają czynić Słowo Boże duszą Kościoła. Oby podjęcie się przez nich tego działania przyczyniło się do pogłębienia odnowy biblijnej, która obejmując wszystkich wiernych przyniosłaby dopiero oczekiwane przez Kościół owoce” (s. 53).

Autor w kilku częściach swojej pracy omawia zagadnienie *lectio divina*. Czyni to mówiąc o liturgii, jako uprzywilejowanym miejscu *lectio divina* (s. 55–60); omawiając ożywienie praktyki *lectio divina* we współczesnym świecie (s. 87–107); podając wskazówki do praktyki *lectio divina* (s. 109–114). Wydaje się, że część dotycząca ożywienia praktyki *lectio divina* (s. 97–107) nie sprzyja spójności pracy. Mogło jej nie być, bo to co istotne, by zrozumieć czym jest *lectio divina* zostało omówione na stronach 55–60 i 109–114, a w tej sytuacji mamy powtórzenia.

Wielką rolę w życiu Kościoła odgrywa katecheza. Niezmiernie cenne są w związku z tym uwagi na temat Biblii w katechezie (s. 61–65); między innymi i ta: „Katecheta musi dopuścić do głosu sa-

meo Boga. Stąd konieczna jest w katechezie modlitwa, jakieś wyciszenie, wewnętrzne zasluchanie w głos Boży. Wtedy też dopiero możliwa będzie odpowiedź człowieka na Słowo Boże. Dokona się to, co jest chyba szczytem procesu hermeneutycznego, a mianowicie: zrozumienie siebie przez odniesienie tego, co jest nasze, niedoskonałe i słabe do pełni doskonałości świętości Boga” (s. 65).

Publikacja może stanowić pomoc w zorganizowaniu niedzieli biblijnej, gdyż zawiera wskazówki przydatne w jej organizacji (s. 67–69). Autor podkreśla, że niezmiernie ważna jest rola Pisma Świętego w rodzinie, więc należałoby zrobić wszystko, by w rodzinach było ono pod ręką i by było czytane (s. 71–77). Wspomina również o roli Biblii w małych wspólnotach parafialnych i grupach kościelnych (s. 79–85).

Autor kończy swoją publikację ciekawymi uwagami na temat inicjatyw Katolickiej Federacji Biblijnej (s. 115–120) oraz obecności Słowa Bożego w życiu Kościoła według programów duszpasterskich (1980–1986) Kard. C.M. Martiniego.

Książka ks. Stanisława Hareźgi może stanowić pomoc w ożywieniu obecności Pisma Świętego w Kościele, jego liturgii, w katechezie, w rodzinie i w życiu każdego człowieka. Godna więc jest polecenia duszpasterzom, osobom konsekrowanym oraz świeckim, zainteresowanym Biblią i jej lekturą.

Ks. Krystian Ziąja